



siv. URL: <http://uspp.ua/korporativna-bezpeka.html>. **3.** Omar M. N., Fayek A. R. A framework for identifying and measuring competencies and performance indicators for construction projects. *Proceedings of the Construction Research Congress: Construction in a Global Network, CRC '14, USA*. May 2014. P. 2043–2052. **4.** Otenko V. I. *Stratehichniy vybir pidpriemstva ta yoho realizatsiia*: monohrafiia [Strategic Choice of the Enterprise and Its Realization: monograph]. Kharkiv : VD «INZhEK», 2010. 336 p. **5.** Nalyvai-ko A. P. *Teoriia stratehii pidpriemstva. Suchasnyi stan ta napriamky rozvytku*: monohrafiia [The Theory of Enterprise Strategy. Current Status and Directions of Development: monograph]. Kyiv : KNEU, 2001. 228 p. **6.** Sait Mizhnarodnoi orhanizatsii iz standartyzatsii. URL: <http://www.iso.org/iso/ru/>. **7.** Sait Vidkrytoho aktsionerного tovarystva «Turboatom». URL: <http://www.turboatom.com.ua/>. **8.** Sait Derzhavnoho pidpriemstva «Zavod «Elektrovazhmash». URL: <http://www.spetm.com.ua/index.html>. **9.** Sait Holovnoho upravlinnia statystyky v Kharkivskii oblasti. URL: <http://uprstat.kharkov.ukrtel.net>. **10.** Sait Derzhavnoi sluzhby statystyky Ukrainy. URL: <http://uprstat.gov.ua>.

Інформація про авторів

Отенко Василь Іванович – доктор економічних наук, професор, професор кафедри менеджменту та бізнесу Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця (просп. Науки, 9а, м. Харків, 61116, Україна; e-mail: ovi@ksue.edu).

Стоказ Яна Миколаївна – аспірант кафедри менеджменту та бізнесу Харківського національного економічного університету ім. С. Кузнеця (просп. Науки, 9а, м. Харків, 61116, Україна).

Информация об авторах

Отенко Василий Иванович – доктор экономических наук, профессор, профессор кафедры менеджмента и бизнеса Харьковского национального экономического университета им. С. Кузнеця (просп. Науки, 9а, г. Харьков, 61116, Украина; e-mail: ovi@ksue.edu).

Стоказ Яна Николаевна – аспирант кафедры менеджмента и бизнеса Харьковского национального экономического университета им. С. Кузнеця (просп. Науки, 9а, г. Харьков, 61116 Украина).

Information about the authors

V. Otenko – D.Sc. (Economics), Professor, Professor of Department of Management and Business of Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (9a Nauky Ave., Kharkiv, 61116, Ukraine; e-mail ovi@ksue.edu).

Ya. Stokaz – Postgraduate Student of Department of Management and Business of Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (9a Nauky Ave., Kharkiv, 61116, Ukraine).

*Стаття надійшла до ред.
06.03.2018 р.*

JEL Classification: M 49; F 33

УДК 339.742

ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ КРИПТОВАЛЮТ У ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ: ОБЛІКОВІ АСПЕКТИ

Крутова А. С.

Анотація. Проаналізовано переваги використання криптовалют як платіжного засобу за експортно-імпортними угодами. Досліджено норми основних нормативно-правових актів України з регулювання розрахунків за зовнішньоекономічними угодами, визначено невирішені на державному рівні питання обігу криптовалют та чинники, що заважають розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні. Надано обліково-правову характеристику криптовалют у різних країнах світу за критеріями статусу криптовалют в економічній системі країни, облікової інтерпретації як виду активів і правил оподаткування операцій. Запропоновано основні напрямки вдосконалення державної політики з регулювання функціонування інституту криптовалют в Україні.

© Крутова А. С., 2018

Ключові слова: криптовалюта, зовнішньоекономічна діяльність, облікова інтерпретація, блокчейн, оподаткування.

ПЕРСПЕКТИВЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ КРИПТОВАЛЮТ ВО ВНЕШНЕЭКОНОМИЧЕСКОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ: УЧЕТНЫЕ АСПЕКТЫ

Крутова А. С.

Аннотация. Проанализированы преимущества использования криптовалюты в качестве платежного средства в экспортно-импортных операциях. Исследованы нормы основных нормативно-правовых актов Украины по регулированию расчетов по внешнеэкономическим сделкам, определены нерешенные на государственном уровне вопросы обращения криптовалюты и факторы, мешающие развитию внешнеэкономической деятельности в Украине. Предоставлена учетно-правовая характеристика криптовалюты в разных странах мира по критериям статуса криптовалюты в экономической системе страны, учетной интерпретации как вида активов и правил налогообложения операций. Предложены основные направления совершенствования государственной политики по регулированию функционирования института криптовалюты в Украине.

Ключевые слова: криптовалюта, внешнеэкономическая деятельность, учетная интерпретация, блокчейн, налогообложение.

PROSPECTS OF USING CRYPTOCURRENCY IN FOREIGN ECONOMIC ACTIVITY: ACCOUNTING ISSUES

A. Krutova

Abstract. The article analyzes the advantages of using cryptocurrency as a means of payment for export-import transactions. The norms of the main legal acts of Ukraine regulating payments under foreign economic agreements are investigated, the issues of the circulation of cryptocurrencies unresolved at the state level and the factors hindering the foreign economic activity of Ukraine are identified. There presented accounting and legal characteristics of cryptocurrencies in different countries of the world based on criteria of the status of cryptocurrency in the economic system of the country, its accounting interpretation as a type of assets and rules of taxation of transactions. The main directions of the state policy to regulate the functioning of the institution of cryptocurrency in Ukraine are proposed.

Keywords: cryptocurrency, foreign economic activity, accounting interpretation, blockchain, taxation.

Постановка проблеми. 2008 рік глибоко вразив бізнес третього тисячоліття. Це був рік, коли криза фінансового ринку США перейшла до Європи і Азії, тим самим ініціюючи глобальну фінансову кризу. Вітчизняним суб'єктам господарювання прийшлося стикнутися з кризою банківської системи, масовим виведенням банків з ринку, нестабільністю національних валют і неможливістю скористатися коштами на своїх рахунках у зовнішньоекономічних розрахунках. Світова фінансова система є наріжним каменем економічної діяльності та відіграє вирішальне значення у довгостроковому економічному зростанні та розвитку. Проте світова фінансова криза продемонструвала недолік взаємозв'язків і виявила низку її системних уразливостей.

Хоча уряди і намагаються відреагувати на безпрецедентну експансію монетарної політики та фіскальні стимули, суспільство продовжує боротися з високим рівнем безробіття та обмеженими економічними можливостями, а неефективність банківської системи спонукало підприємців до пошуку шляхів здійснення зовнішньоекономічної діяльності без участі посередників у вигляді банків і фінансових установ і сприяло усвідомленню необхідності розробки нових технологій розрахунків, прикладом яких стала технологія блокчейн і побудована на ній однорангова децентралізована криптовалюта під назвою протоколу Bitcoin. Так, у листопаді 2008 року через список розсилки криптографії в Інтернеті вперше з'явилася стаття Сатоши Накамото «Bitcoin: A Peer-to-Peer Electronic Cash System» [1]. Ця подія розпочала еру криптовалют, які, незважаючи на правову невизначеність та неврегульованість використання, можуть стати дієвим засобом подолання наслідків кризи та зростання обсягів експортно-імпортного обороту між країнами світу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання регламентації зовнішньоекономічних операцій в обліковій системі підприємства розглядалися в працях Ш.В. Смірної, П. М. Грицюк, В. О. Хомедюк, І. А. Волкова, М. В. Реслер, О. Ю. Калініна, К. П. Боримська, Р. В. Варічева, Ю. А. Верига, Л. І. Жидєєва, О. Л. Зелінська,



О. В. Карпенко, Л. І. Саченок, А. П. Ходико, Н. В. Хоменко та ін. Феномен криптовалют також привертає до себе особливу увагу вітчизняних і зарубіжних учених. Так, питання використання окремих видів криптовалют розглядали: О. Ю. Дячек, Я. І. Сардак, С. В. Васильчак, М. В. Куницька-Іляш, М. П. Дубина, Пол Винья, М. Кейсі, А. Д'Алфонсо, П. Лангер, З. Ванделіз та ін. У цих працях здебільшого розглядаються технічні аспекти обертання криптовалюти з позиції опису моделі їх функціонування, що не дозволяє розкрити їх сутність як економічної категорії, а також перешкоджає швидкому створенню адекватних формально-інституціональних норм, які регламентують процедури майнінгу й обігу та мають бути покладені в основу методології їх обліку. Як наслідок, виникає закономірний дисбаланс – коли економічні нововведення випереджають розвиток законодавства, що регулює взаємовідносини суб'єктів у сфері розрахунків і платежів, що, своєю чергою, посилює можливі ризики на макро- та мікрорівнях. Тому метою цього дослідження є визначення перспектив використання криптовалют у зовнішньоекономічній діяльності вітчизняних підприємств з напрацюванням методологічного базису їх обліково-правової інтерпретації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Щоб досягти успіху на сучасному глобальному ринку та бути конкурентоспроможними, експортери повинні пропонувати своїм клієнтам привабливі умови продажу відповідно до сучасних розрахункових методів. Для кожного міжнародного контракту з приводу продажу товару кінцевою метою є отримання грошей своєчасно та в повному обсязі, відповідний спосіб оплати має бути обраний ретельно, щоб звести ризик неотримання платежу до мінімуму та водночас задовольнити потреби покупця [2, с. 270]. Необхідно також враховувати, наскільки суттєво відрізняються норми права в державах контрагентів [3, с. 673]. Використання криптовалют вітчизняними суб'єктами господарювання значно ускладнюються правовими прогалинами у регулюванні фінансових операцій з ними та обмеженістю методологічних напрацювань щодо обліку таких операцій. З цих позицій першочерговим є завдання проведення системних наукових досліджень, орієнтованих на співвіднесення потенційних переваг і ризиків обороту віртуальної валюти в розрахунках за зовнішньоекономічними контрактами, розробка напрямків вдосконалення державної політики з регулювання операцій з криптовалютами України, включаючи нормативне забезпечення їх обліку, оподаткування та відображення у фінансовій звітності вітчизняних суб'єктів господарювання. Тому метою цієї статті визначено розробку методологічних засад бухгалтерського обліку криптовалют як засобу розрахунків за операціями зовнішньоекономічної діяльності.

Ще видатний філософ стародавнього світу Аристотель зазначав, що коли мешканці однієї країни потрапляють у залежність від мешканців іншої країни, імпортуючи звідти необхідні їм речі та експортуючи свої надлишки, на сцені неминуче з'являються гроші. Майже через два тисячоліття після цього суспільство усвідомило, що гроші за своєю природою є також самою річчю, як і те, що на них можна придбати. Використовуючи гроші у зовнішньоекономічних розрахунках, учасники угоди попадають навіть у більшу залежність від банківських систем різних країн. При цьому поки не варто сподіватися на вирішення проблеми засобами нормативно-правового регулювання.

Ще 20 років тому Білл Гейтс сказав: «Банківська справа потрібна, банки – ні». Початок ХХІ ст. характеризується поширенням fintech (financial technology) фірм, які пропонують широкий і різноманітний спектр послуг, від локальних і міжнародних грошових переказів до «peer-to-peer» кредитування та краудфандингу [4]. Хоча уряди країн здебільшого зацікавлені у підтримці домінуючої ролі банківських систем у розрахунках за зовнішньоекономічними операціями, «фінансові установи демонструють готовність експериментувати з технологіями блокчейнів для підвищення операційної ефективності та доступу до раніше невикористаних ринків...» [5, с. 10].

Д. Ассанж у інтерв'ю В. Познеру 30 жовтня 2017 року назвав криптографію найефективнішим засобом захисту від державної монополії та силової політики. Дійсно, криптовалюта є дієвим засобом подолання будь-яких бар'єрів і блоkad, включаючи економічні. Являючи собою набір цифрових кодів із грошовою вартістю криптовалюта (віртуальна валюта) дозволяє здійснювати міжнародні платежі в будь-яку країну світу без залучення фінансових посередників у вигляді національних і комерційних банків. При цьому платіж за експортно-імпортними операціями здійснюється у значно менший термін та за значно нижчою ціною. Тому саме криптовалюти є альтернативою національним системам електронних платежів і безумовно стимулюватимуть розвиток зовнішньоекономічної діяльності у світі і в Україні зокрема.

Bitcoin – це своя власна валюта Інтернету [6, с. 21]. Використання криптовалюти як платіжного засобу в торгівлі набуло значного поширення протягом кількох останніх років. Bitcoin приймають до оплати такі компанії, як Dell, Microsoft, PayPal, Warner Brothers, Uber і ін. Але в зовнішньоекономічній діяльності вперше він був використаний в розрахунках за постачання котону на суму 35 000,00 дол. США зі США в КНР з використанням blockchain, яку в 2016 році здійснили Commonwealth Bank of Australia і Wells Fargo.

В Україні, на жаль, дотепер криптовалюти не знайшли свого поширення як платіжного засобу за експортно-імпортними операціями. За даними Всесвітнього економічного форуму, розвитку зовнішньоекономічної діяльності в Україні заважають такі чинники:

- невірна орієнтація на потенційні ринки та споживачів;
- невідповідність якості вітчизняної продукції вимогам іноземних покупців;
- неефективність банківської системи;
- відсутність торгового фінансування;
- невідповідність вітчизняного виробництва технічним і технологічним регламентам розвинутих країн.

Практика ведення зовнішньоекономічної діяльності вітчизняних суб'єктів господарювання свідчить, що найбільшою перепорою для використання криптовалюти як засобу розрахунків за експортно-імпортними контактами є прогалини нормативно-правового регулювання. Зокрема, це стосується: визначення термінів і понять обігу криптовалюти; правил їх обміну на національну валюту або інші валюти та електронні гроші; порядку майнінгу, придбання, відчуження та зберігання криптовалют у віртуальних гаманцях. Тому розглянемо більш детально норми, які стосуються саме розрахунків за експортно-імпортними контрактами в основних законодавчих актах, що регулюють зовнішньоекономічну діяльність в Україні (табл. 1).

Таблиця 1

Аналіз нормативно-правових актів України з регулювання розрахунків за зовнішньоекономічними угодами

№	Нормативний документ	Об'єкти регулювання	Вплив на операції ЗЕД	Необхідні зміни
1	Проект ЗУ «Про обіг криптовалюти в Україні» [7]	Визначається програмним кодом. Може виступати засобом міни. Створення криптовалютних бірж	Узаконує процес проведення операцій за допомогою криптовалюти	Визначення особливостей обігу криптовалюти при міжнародних розрахунках
2	ЗУ «Про зовнішньоекономічну діяльність» [8]	Введення рахунку (інвойсу) для експортних операцій, який підтверджує згоду контрагента-нерезидента з ціною і іншими умовами договору	Можливість у договорі прописати особливості проведення розрахунків криптовалютою	Доцільно в переліку валютних цінностей навести визначення криптовалюти
3	Проект ЗУ «Про валюту» [9]	Валютні операції здійснюються без обмежень, тобто «дозволено все, що не заборонено»	Скасування обов'язкового продажу частини валютної виручки, право вільно купувати валюту для підприємств, принцип: свобода здійснення валютних операцій	Наведено визначення електронних грошей, але відсутнє визначення криптовалюти. Доцільно в блоці «торгівля валютними цінностями» визначити особливості розрахунків криптовалютою
4	П(С)БО 21 «Вплив змін валютних курсів» [10]	Визначає методологічні засади формування в бухгалтерському обліку інформації про операції в іноземних валютах	Відображення показників статей фінансової звітності господарських одиниць за межами України в грошовій одиниці України	Якщо криптовалюта визнана платіжним засобом (чи товаром) у країні, з якою здійснюються експортно-імпортні операції, необхідно визначити особливості визначення порядку її перерахування в національну грошову одиницю
5	ЗУ «Про національний банк України» [11]	Національний банк відповідно регулює імпорт та експорт капіталу	Випуск та обіг на території України інших грошових одиниць і використання грошових сурогатів як засобу платежу забороняються	Євроінтеграційний курс України вимагає затвердження положення НБУ щодо ліцензування операторів на ринку криптовалюти та легалізації розрахунків з її використанням

На відміну від вітчизняних актів, у базових правових документах із міжнародної торгівлі країн Європейського Союзу закладено принцип технологічної нейтральності, який дозволяє поширювати дії положень зазначених актів на інноваційні способи здійснення тих чи інших міжнародних торгових операцій, в тому числі з використанням криптовалюти як альтернативного засобу платежу в міжнародних розрахунках. В табл. 2 наведено порівняльний аналіз правових норм із регулювання обігу криптовалюти у різних країнах світу.

Водночас необхідно звернути увагу на певні ризики, пов'язані з використанням криптовалют. Так, генеральний директор банківського холдингу JPMorgan Д. Дімон розкритикував криптовалюту за те, що вона не забезпечується урядом жодної країни. Перед здійсненням інвестицій у криптовалюту він радить зважити певні ризики, такі як коливання її вартості та не до кінця сформовану регуляторну політику зі сторони урядів різних країн [12]. Тому, перш ніж почати застосовувати криптовалюту у розрахунках за зовнішньоекономічними операціями, необхідно ретельно оцінити та, якщо можна, нівелювати такі види ризиків:

Обліково-правова інтерпретація криптовалюти у світі

№ з / п	Країна	Статус криптовалюти	Облікова інтерпретація	Правила оподаткування операцій
1	Австралія	бартерні відносини	– товар; – фіатні безготівкові гроші	– податок на прибуток; – податок на доходи фізичних осіб; – податок на товари та послуги при бартерних операціях
2	Австрія	цифровий товар	нематеріальний актив	– податок на прибуток; – податок на доходи фізичних осіб
3	Аргентина	гроші	безготівкові гроші	не оподатковуються
4	Білорусь	цифровий актив	нематеріальний актив	не оподатковується до 01.01.2023
5	Болгарія	фінансовий інструмент	цінні папери	податок на приріст капіталу
6	Велика Британія	іноземна валюта	безготівкові гроші в іноземній валюті	– продаж оподатковується ПДВ; – прибуток і майнінг оподатковуються податком на приріст капіталу, корпоративним податком і податком на доходи фізичних осіб
7	Гонконг	віртуальний товар	нематеріальний актив	не оподатковується
8	Канада	цінне майно	– товар; – безготівкові гроші; – цінні папери	– оплата товарів і послуг оподатковується як бартер; – продаж оподатковується податком з фізичних осіб, податком на прибуток або податком на приріст капіталу
9	Китай	віртуальний товар	нематеріальний актив	Розрахунки заборонені. – продаж оподатковується податком з фізичних осіб, податком на прибуток або податком на приріст капіталу
10	Норвегія, Фінляндія, Німеччина	засіб обміну	товар	– податок на приріст капіталу; – податок на багатство
11	США	цінне майно	товар	з 01.01.18 оподатковуються за загальними правилами
12	Японія	офіційний платіжний засіб	безготівкові гроші	– податок на споживання – звільнені з 2017 року; – податок на приріст капіталу – оподатковується прибуток

– висока волатильність і спекулятивність;
– нерегульованість ринку та відсутність гарантій щодо повернення інвестованих коштів;
– можливість втрати коштів через кібератаки на платформи обміну криптовалюти або інфраструктуру користування;

– нерозвиненість інфраструктури користування внаслідок відсутності юридичного зобов'язання приймати криптовалюту як засоби платежу;

– високий ризик використання для підтримки тероризму та чорних ринків.

Отже, спираючись на провідний зарубіжний досвід і враховуючи особливості сучасного соціально-економічного розвитку України для інтенсифікації зовнішньоекономічної діяльності, необхідно запровадити такі принципи напрями вдосконалення державної політики з регулювання використання криптовалют у розрахунках за експортно-імпортними операціями (рис. 1).

Для забезпечення відновлення глобальної фінансової системи потрібні великі спільні зусилля з відновлення довіри громадськості, реагування на регуляторні та технологічні зміни та подолання бар'єрів фінансової інклюзії [13]. Тому системна ініціатива Всесвітнього економічного форуму «Формування майбутнього фінансових і монетарних систем» [14] спрямована на створення більш ефективної, стійкої та справедливої міжнародної системи шляхом підвищення фінансової стабільності за допомогою визначення потенційних можливостей для збільшення доступу до якісних фінансових послуг для всіх країн світу та досягнення кращого розуміння руйнівної ролі інновацій у зміні бізнес-моделей та реструктуризації екосистем у конкретних сферах фінансових послуг.

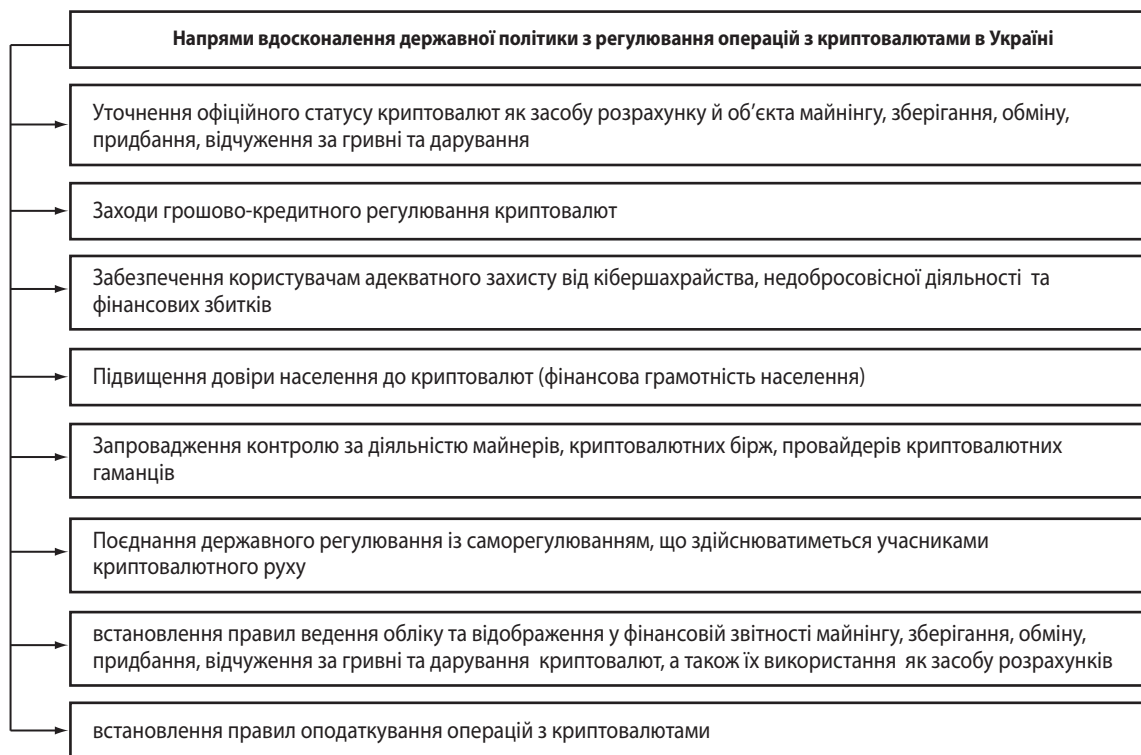


Рис. 1. Основні напрями вдосконалення державної політики з регулювання функціонування інституту криптовалют в Україні

Висновки. Використання криптовалюти у зовнішньоекономічній діяльності матиме позитивний економічний ефект не лише для окремих суб'єктів господарювання, а й для вітчизняного бізнесу в цілому. Проте отриманню подальших переваг від запровадження високотехнологічних форм розрахунків має передувати робота з формування в країні правового поля. «Для почату потрібна інфраструктура, здатна зробити обмін цифрової валюти легким і недорогим, що означає наявність недорогих криптобірж, брокерських контор і криптобанкоматів...» [15, с. 250]. Необхідно створити умови для впровадження в економіку країни технології реєстру блоків транзакцій (блокчейн), інших технологій, заснованих на принципах розподіленості, децентралізації і безпеці здійснюваних з їх використанням операцій [16]. Корисним буде запровадження досвіду держав, які вже зробили певні кроки у напрямі ліцензування діяльності операторів на ринку криптовалют. Доцільним, на нашу думку, є створення єдиного державного реєстру операторів ринку криптовалют, в який мають заноситися дані по всіх криптовалютних операціях. Ведення такого реєстру забезпечить дієвий інструментарій захисту персональних і комерційних відомостей по транзакціях і зможе гарантувати безпеку платформи для операцій з криптовалютами. Підвищенню інвестиційної привабливості країни сприятиме запровадження досвіду Білорусії стосовно: звільнення операцій з криптовалютами від оподаткування на певний період або встановлення мінімальних ставок податків; максимальне спрощення процедур реєстрації операторів ринку криптовалют; скасування валютного контролю; забезпечення інших пільг і преференцій учасникам відносин, які пов'язані з використанням сучасних технологій.

Створення привабливих умов для впровадження зазначених вище концепцій в Україні дозволить зосередити в нашій державі потужний міжнародний центр криптовалютних операцій, що надасть непрямий економічний ефект від припливу інвестицій у розвиток ІТ-індустрії, енергетики та прямий ефект від використання криптовалютних платформ у різних сферах діяльності, в тому числі і в зовнішньоекономічній.

Література: 1. Bitcoin. URL: <http://ru.bitcoinwiki.org/Bitcoin>. 2. Дячек О. Ю., Сардак Я. І. Bitcoin як ефективний метод розрахунку за міжнародним контрактом. *Бізнес Інформ*. 2017. № 4. С. 269–273. 3. Беляєва Л. А. Правові аспекти розрахунків з іноземними постачальниками в сучасних умовах. *Економіка і суспільство*. 2017. № 12. С. 671–676. 4. Petersz G., Panayiy E., Chapelle A. Trends in crypto-currencies and blockchain technologies: A monetary theory and regulation perspective. URL: <https://arxiv.org/pdf/1508.04364.pdf>. 5. D'Alfonso A., Langer P., Vandelis Z. The Future of Cryptocurrency: An Investor's Comparison of Bitcoin and Ethereum. Ryerson University Press, 2016. 25 p. 6. Васильчак С. В., Куницька-Іляш М. В., Дубина М. П.



Використання криптовалют в сучасних економічних системах України: перспективи та ризики. *Науковий вісник Львівського національного університету ветеринарної медицини та біотехнологій імені С. З. Ґжицького. Серія : Економічні науки.* 2017. № 76. Т. 19 С. 19–25. **7.** Проект Закону про обіг криптовалюти в Україні від 06.10.2017 № 7183. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62684. **8.** Про зовнішньоекономічну діяльність : Закон України від 16.04.1991 № 959-XII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/959-12>. **9.** Проект Закону про валюту від 19.03.2018 № 8152. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511. **10.** Про затвердження Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 «Вплив змін валютних курсів» : Наказ Міністерства фінансів України від 10.08.2000 № 193 // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00>. **11.** Про національний банк України : Закон України від 20.05.1999 № 679-XIV // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/679-14>. **12.** Molly Jane Zuckerman. J. P Morgan Sees Crypto as «Competition» and «Risk» to its Business in SEC Annual Report. URL: <https://coingecko.com/news/jp-morgan-sees-crypto-as-competition-and-risk-to-its-business-in-sec-annual-report>. **13.** Крутова А. С., Нестеренко О. О. Мультифункціональна модель опису фінансового капіталу в інтегрованому звіті. *Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики.* 2017. Вип. 2. № 23. С. 397–404. (включено до Web of Science). **14.** World economic forum. URL: <https://www.weforum.org/system-initiatives/shaping-the-future-of-financial-and-monetarysystems>. **15.** Винья П. Как биткойн и блокчейн меняют мировой экономический порядок. М. : Манн, Иванов и Фербер, 2017. 432 с. **16.** Официальный Интернет-портал Президента Республики Беларусь. URL: http://president.gov.by/ru/official_documents_ru/view/dekret-8-ot-21-dekabrja-2017-g-17716/.

References: **1.** Bitcoin. URL: <http://ru.bitcoinwiki.org/Bitcoin>. **2.** Diachek O. Yu., Sardak Ya. I. *Bitcoin yak efektyvnyi metod rozrakhunku za mizhnarodnym kontraktom* [Bitcoin as an Effective Method for Calculating an International Contract]. *Biznes Inform.* 2017. No. 4. P. 269–273. **3.** Bieliaieva L. A. *Pravovi aspekty rozrakhunkiv z inozemnyu postachalnykamy v suchasnykh umovakh* [Legal Aspects of Settlements with Foreign Suppliers in Modern Conditions]. *Ekonomika i suspilstvo.* 2017. No. 12. P. 671–676. **4.** Petersz G., Panayiy E., Chapelle A. Trends in crypto-currencies and blockchain technologies: A monetary theory and regulation perspective. URL: <https://arxiv.org/pdf/1508.04364.pdf>. **5.** D’Alfonso A., Langer P., Vandelis Z. *The Future of Cryptocurrency: An Investor’s Comparison of Bitcoin and Ethereum.* Ryerson University Press, 2016. 25 p. **6.** Vasylichak S. V., Kunytska-Iliash M. V., Dubyna M. P. *Vykorystannia kryptovaliut v suchasnykh ekonomichnykh systemakh Ukrainy: perspektyvy ta ryzyky* [The Use of Cryptographic in Modern Economic Systems in Ukraine: Prospects and Risks]. *Naukovyi visnyk Lvivskoho natsionalnogo universytetu veterinarnoi medytsyny ta biotekhnolohii imeni S. Z. Gzhytskoho. Seriya : Ekonomichni nauky.* 2017. No. 76. Vol. 19. P. 19–25. **7.** Projekt Zakonu pro obih kryptovaliuty v Ukraini vid 06.10.2017 No. 7183. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62684. **8.** Pro zovnishnoekonomichnu diialnist : Zakon Ukrainy vid 16.04.1991 No. 959-XII // Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy» / Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/959-12>. **9.** Proekt Zakonu pro valiutu vid 19.03.2018 No. 8152. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511. **10.** Pro zatverdzhennia Polozhennia (standart) bukhhalterskoho obliku 21 «Vplyv zmin valiutnykh kursiv» : Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy vid 10.08.2000 No. 193 // Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy» / Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/z0515-00>. **11.** Pro natsionalnyi bank Ukrainy : Zakon Ukrainy vid 20.05.1999 No. 679-XIV // Baza danykh «Zakonodavstvo Ukrainy» / Verkhovna Rada Ukrainy. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/679-14>. **12.** Molly Jane Zuckerman. J. P Morgan Sees Crypto as «Competition» and «Risk» to its Business in SEC Annual Report. URL: <https://coingecko.com/news/jp-morgan-sees-crypto-as-competition-and-risk-to-its-business-in-sec-annual-report>. **13.** Krutova A. S., Nesterenko O. O. *Mulyfunktsionalna model opysu finansovoho kapitalu v intehrovanomu zviti* [Multifunctional Financial Capital Description Model in the Integrated Report]. *Finansovo-kredytna diialnist: problemy teorii ta praktyky.* 2017. Issue 2. No. 23. P. 397–404. (Included to the Web of Science). **14.** World economic forum. URL: <https://www.weforum.org/system-initiatives/shaping-the-future-of-financial-and-monetarysystems>. **15.** Vinya P. *Kak bitkoin i blokcheyn menayut mirovoy ekonomicheskij porjadok.* M. : Mann, Ivanov i Ferber, 2017. 432 p. **16.** Ofitsialnyi Internet-portal Prezidenta Respubliki Belarus. URL: http://president.gov.by/ru/official_documents_ru/view/dekret-8-ot-21-dekabrja-2017-g-17716/.

Інформація про автора

Крутова Анжеліка Сергіївна – доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, аналізу та страхування Харківського державного університету харчування та торгівлі (вул. Клочківська, 333, м. Харків, 61051, Україна; e-mail: ankrutova@ukr.net).

Информация об авторе

Крутова Анжелика Сергеевна – доктор экономических наук, профессор, заведующий кафедрой финансов, анализа и страхования Харьковского государственного университета питания и торговли (ул. Клочковская, 333, г. Харьков, 61051, Украина; e-mail: ankrutova@ukr.net).

Information about the author

A. Krutova – D.Sc. (Economics), Professor, Head of Department of Finance, Analysis and Insurance, Kharkiv State University of Food Technology and Trade (333 Klochkivska Str., Kharkov, 61051, Ukraine; e-mail: ankrutova@ukr.net).

Стаття надійшла до ред.
06.03.2018 р.